

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ Г. № 15/К.р. 7/04

Дата 18.10.2004

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

11-03-148

11.10.04

К. Велков ДА / 2004 г. бса>в<а
Да се разпитва за
сѐдиш
19.10.2004 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

По конституционно дело № 7 от 2004 г.

ОТНОСНО: Искане на главния прокурор на Република България за установяване противоконституционност на разпоредбата на чл. 12а, ал. 1, т. 1 от Данъчния процесуален кодекс, /обн., ДВ, бр. 103 от 1999 г./, създадена с § 10, т. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за Националната агенция за приходите /обн. ДВ, бр.112 от 2002 г./

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Във връзка с изпратената молба от главния прокурор на Република България за установяване противоконституционност на разпоредбата на чл. 12а, ал. 1, т. 1 от Данъчния процесуален кодекс, Ви уведомявам, че поддържам становище за неоснователност на искането във всичките му пунктове, като считам, че не е налице противоречие на чл. 12а, ал. 1, т. 1 от Данъчния процесуален кодекс /ДПК/ с чл. 121, ал. 2, чл. 127 и чл. 4 от Конституцията на Република България /КРБ/, поради следните съображения:

1. Относно твърденията за противоречие на чл. 12а, ал. 1, т. 1 с разпоредбите на чл. 121, ал. 2 и чл. 127 от КРБ:

В искането е посочено противоречие с чл. 121, ал. 2 от КРБ.

В чл. 121, ал. 2 от КРБ е формулирано началото на обективната истината. Конституционният законодател изрично посочва, че трябва да се осигури разкриването на обективната истина, което означава, че трябва да се създаде такова производство за разглеждане на делата, което да дава необходимите гаранции, че истината ще бъде разкрита. Конституционната повеля да се "осигури" изисква такава организация и такова провеждане на конкретната практическа процесуална дейност, че служебните лица, които осъществяват производството, трябва да вземат всички мерки, за да доведат до разкриването ѝ, но така, че по никакъв начин да не бъдат накърнени правата на гражданите. В тази връзка всяко действие, което тези служебни лица предприемат в хода на дирене на истината, следва да се преценява и да бъде поставено под ефективен контрол.

Въвеждането на съдебен контрол при разкриването на сведения, съставляващи служебна тайна в чл. 12а, ал. 1, т. 1 от Данъчния процесуален кодекс, както и поставяне на изискването за мотивираност на органите на досъдебно производство, е именно такава гаранция, че действията на служебните лица в хода на разкриване на обективната истина, няма да доведат до неправомерно използване на информацията и правата на гражданите ще бъдат пълноценно защитени. Не случайно и тук, както в наказателния процес, контролът върху прокурорите и следователите се възлага на съда, като орган без правомощия по разследването и обвинението. Не случайно е поставено изискването за мотивираност на органите на досъдебната фаза пред съда, за да постанови последният разкриване на сведения, съставляващи служебна тайна по смисъла на §1, т.1 от ДР на ДПК. Именно, с оглед да се неутрализират посегателствата върху правата на гражданите, законодателят поставя тези

завишени изисквания, защото обществото трябва да получи сигурност. Съдебният контрол и мотивираността на органите по разследването и обвинението са най-добрият механизъм за охраняване правата на гражданите при опасност от неправомерно използване на тази информация. Поради това, поставяйки разкриването на служебната (данъчната) тайна под съдебен контрол, законодателят показва завишена грижа за правата на личността, което в хода на наказателния процес в никакъв случай не затруднява установяването на истината.

Предвид гореизложеното неоснователно е твърдението, че с въведените с чл. 12а, ал. 1, т. 1 от ДПК изисквания се “възпрепятства” прокуратурата в борбата ѝ срещу престъпността в данъчната и финансовата система. Видно от разпоредбата в кодекса, прокуратурата не е “лишена” от достъп до такава информация, както се твърди в искането, още повече, че определянето на реда и средствата за реализиране на правомощията ѝ в изпълнение на нейните конституционни функции е изцяло въпрос на законодателна политика. Несъстоятелно е твърдението, че е “невъзможно да бъде образувано наказателно производство срещу лицата, извършили престъпления, защото прокурорът е лишен от достъп до информацията”. Съгласно разпоредбата на чл. 186, ал. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс /НПК/ за образуване на предварителното производство е необходимо да са налице законен повод и достатъчно данни, които дават основание да се изгради основателно предположение за извършено престъпление, а ако не са налице, е възможно извършването на неотложни следствени действия без образуване предварително производство, съгласно чл. 191 от НПК. В последната хипотеза предварителното производство се счита за образувано от съставянето на акта за съответното процесуално действие. Следователно, при наличието на тези условия предварителното производство е вече образувано и едва след това при необходимост и с разрешение на съда, данъчната администрация предоставя допълнително информация, съставляваща служебна тайна. С оглед на това, ако са налице посочените условия няма пречка искането, отправено до съда, да бъде мотивирано. Предоставената от данъчните органи информация вече ще представлява доказателство по образуваната предварителна проверка или започнато наказателно производство. Същата, след постановяване разкриването ѝ от съда, има доказателствена сила, която се използва във вече образуван наказателен процес и доказва по безспорен начин направеното предположение за извършено престъпление.

Предвид гореизложеното, разпоредбата на чл. 12а, ал. 1, т. 1 от ДР на ДПК не затруднява търсенето и установяването на обективната истина като основен принцип, конституционно скрепен в нормата на чл. 121, ал. 2 от КРБ, а оттук и не възпрепятства пълноценното и ефективно осъществяване на правомощията на прокурорите и следователите, посочени в чл. 127 от КРБ. Водещият мотив за създаването на такава разпоредба със завишени изисквания, относно действията на органите по разследването и обвинението, е грижата за охраняване правата на гражданите от неоснователни посегателства в хода на наказателното производство и най-вече в досъдебното. Практиката на Европейския съд провежда изискването за съдебен контрол и по отношение на онези права по Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (1951г.), в които той не е изрично предвиден.

2. Относно твърденията за противоречие на чл. 12а, ал. 1, т. 1 от ДПК с чл. 4 от КРБ:

В искането си главният прокурор извежда противоречие на разпоредбата на чл. 12а, ал. 1, т. 1 от ДПК със “законови разпоредби, предмет на други закони, по-конкретно на чл. 39, ал. 1, т. 7 от Закона за защита на класифицираната информация /ЗЗКИ/ и чл. 133 от Наказателно-процесуалния кодекс”, а от там е изведено и противоречието с чл. 4 от КРБ.

Както вече се е произнесъл Конституционният съд в свое Решение № 14 от 2000 г. изложените доводи за вътрешни противоречия във възприетата законодателна уредба и неясноти при нейното тълкуване са несъстоятелни и не са достатъчни за обявяването на

съответната разпоредба за противоконституционна. Последователното провеждане на подобно разбиране би означавало да се произнесе Конституционният съд по искане за проверка за съответствие на "законите със законите", нещо, което Конституцията на Република България не предвижда и с каквато компетентност Конституционният съд не разполага.

Член 4 от КРБ прогласява принципа на правовата държава. Република България е правова държава и се управлява според Конституцията и законите на страната. Въвеждането на посоченото в молбата изискване за вътрешна съгласуваност на законовата уредба има отношение към този основен принцип, но само при условие, че установеното противоречие по характер и степен е конституционно нетърпимо. Вътрешното противоречие в закона трябва да засяга конституционни ценности и норми, за да бъде въздигнато в основание за обявяване на конкретни норми за противоконституционни.

С оглед гореизложеното и предвид практиката на Конституционния съд считам, че доводите, посочени в молбата са неправилни и не е налице неразрешимо противоречие в законодателната уредба. Атакуваната разпоредба от ДПК по никакъв начин не противоречи на други нормативни актове със ранг на закон и в частност цитираните в молбата, с която главния прокурор е сезирал Конституционния съд, а именно:

Безспорно чл. 133, ал. 1 от НПК определя задължение на всички учреждения, юридически лица, длъжностни лица и граждани да запазят и предадат намиращите се у тях предмети, книжа, компютърни информационни данни, носителите на такива данни и данни за абоната, които могат да имат значение за делото по искане на органите на досъдебното производство. Ето защо, считам че разпоредбата на чл. 133, ал. 1 от НПК е адресирана до неограничен кръг субекти, на които е вменено задължение за предоставяне на намиращи се у тях информация и данни, а редът за предоставянето на такава, представляваща служебна (данъчна) тайна, от данъчните органи е определен в ДПК, който е специален закон за данъчната администрация по отношение на общия - НПК. Следователно, не е налице твърдяната колизия между чл. 133, ал. 1 от НПК и чл. 12а, ал. 1, т. 1 от ДПК.

Не е налице и противоречие между чл. 12а, ал. 1 т. 1 от ДПК и чл. 39, ал. 1, т. 7 от ЗЗКИ. В чл. 39, ал. 1, т. 7 от ЗЗКИ е посочен кръг от лица – съдии, прокурори, адвокати и следователи, спрямо които не се извършва проучване за надеждност. Начинът за предоставяне на класифицирана информация на лицата по чл. 39, ал. 1, т. 7 е уреден в ал. 3 на чл. 39 от същия закон - по конкретно дело при спазване на принципа "необходимост да се знае". Целта на ЗЗКИ е ясно дефинирана в чл. 2 от същия закон - защитата на класифицираната информация от нерегламентиран достъп. От тази гледна точка не считам, че норми като чл. 12а, ал. 1, т. 1 от ДПК, които дават дори по-голяма защита на информацията, съставляваща служебна тайна в сравнение със ЗЗКИ, противоречат на ценностите, които този закон закриля.

По изложените съображения считам, че искането за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 12а, ал. 1, т. 1 от Данъчния процесуален кодекс, направено от главния прокурор на Република България, е изцяло неоснователно и следва да бъде отхвърлено.

С уважение,

Милен Велчев
Министър

